ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์

FACTORS AFFECTING SAVING BEHAVIOR OF GOVERNMENT RETIREES MEMBERS OF A SAVINGS COOPERATIVE KALASIN PROVINCE

รุ่งทิวา พรมสิทธิ์

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ (2) ศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาคของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ (3) ศึกษาพฤติกรรมการออมของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ และ (4) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาคต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรคือ สมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอย

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในช่วง 60-65 ปี สถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน (2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาค รายได้ของครัวเรือน 20,001-30,000 บาท รายจ่ายของครัวเรือน น้อยกว่า 15,000 บาท และมีภาระหนี้สินของครัวเรือน 100,001-1,000,000 บาท (3) พฤติกรรมการออมของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า มีการออมเป็นเงินสด มากที่สุด รองลงมาคือการออมเงินโดยฝากสหกรณ์ การออมเงินโดยฝากธนาคาร การออมเงินโดยซื้อสลากออมสินพิเศษ การออมเงินโดยการทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ การออมโดยซื้อขายพันธบัตรรัฐบาล และการออมโดยการซื้อกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามลำดับ และ (4) การวิเคราะห์แบบตัวแปรพหุ (multivariate analysis) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ปัจจัยด้านภาระหนี้ของครัวเรือน และปัจจัยด้านรายจ่ายของครัวเรือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยอายุ ปัจจัยเพศ ปัจจัยสถานภาพ ปัจจัยสมาชิกในครัวเรือน และปัจจัยรายได้ของครัวเรือน

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออม สมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to study personal factors of retired government service members. Savings Cooperative in Kalasin Province (2) Study of microeconomic factors of group members. Retired people Savings Cooperative in Kalasin Province (3)Study of savings behavior of members of the retired government sector group. Savings Cooperative in Kalasin Province and (4) study the influence of personal factors and microeconomic factors on the savings behavior of members of the retired government sector group. Savings Cooperative in Kalasin Province

This research is quantitative research. The population is cooperative members aged 60 years and over. The exact population is not known. The sample size was 400 people using a simple random sampling method. Using a questionnaire as a tool to collect data. Statistics used in data analysis include percentage, mean, and standard deviation. and regression analysis

Major findings: (1) personal factors Most are female. Age range 60-65 years, marital status and living together. Bachelor's degree level or equivalent and the number of members in the household: 1-3 people (2) microeconomic factors Household income 20,001-30,000 baht, household expenses less than 15,000 baht and household debt burden 100,001-1,000,000 baht (3) the overall significance of savings behavior of members in the group of retired government officials was low. When analyzed by specific aspects, it was found that “savings in cash” is of the highest significance, followed by "saving money in cooperative deposits, saving money by depositing in the bank, saving money by purchasing, savings lottery tickets, special assets, saving money by purchasing life insurance for savings, savings by buying and selling government bonds and saving by purchasing a provident fund” respectively, and (4) multivariable analysis (multivariate analysis) found that factors affecting the savings behavior of group members Retirees have 3 factors: education level factor Household debt burden factors and household expenditure factors. As for the factors that do not affect the savings behavior of retired

government members, there are 5 factors, namely age factor, gender factor, status factor. Household member factors and household income factors.

Keywords: Saving Behavior, Government Retirees Member**,** Saving Cooperative, Kalasin Province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมผู้สูงอายุไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในไทยแต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับหลายประเทศในโลก ที่เห็นได้ชัดคือในประเทศที่พัฒนาแล้วในซีกโลกตะวันตกและประเทศญี่ปุ่น ในปัจจุบันแม้แต่ประเทศที่กำลังพัฒนาหรือแม้แต่ในประเทศจีน ซึ่งมีประชากรจำนวนมหาศาล ก็ต้องเผชิญกับปัญหานี้เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่าภาวะความรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งวัดจากสัดส่วนของผู้สูงอายุนั้น ประเทศไทยจะเป็นรองประเทศสิงคโปร์เท่านั้น ประเทศไทยได้เริ่มเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) โดยมีสัดส่วนของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปต่อประชากรทั้งประเทศมากกว่าร้อยละ 10 มาตั้งแต่ปี 2548 และในอีกแค่ 20 ปีข้างหน้าสัดส่วนนี้จะเพิ่มขึ้นไปเป็นร้อยละ 25 ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยผลของการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรย่อมจะมีผลกระทบทั้งในแง่เศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต TRF Policy Brief No.10 July, 2010 สมประวิณ มันประเสริฐ (2553)

การเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุอาจก่อให้เกิดภาระทางการคลังในระยะยาวหากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้วางแผนหรือบริหารจัดการอย่างเหมาะสม รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศเพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2560 - 2564 โดยได้มุ่งเน้นผลักดันแผนการปฏิรูปด้านการคลังและงบประมาณ เพื่อสร้างความยั่งยืนทางการคลังของระบบการคุ้มครองทางสังคม ได้แก่ การปรับปรุงระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุและการปรับปรุงระบบประกันสุขภาพ เพื่อลดภาระการพึ่งพารายได้ของรัฐบาล การคาดประมาณประชากรโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าในอีกไม่ถึง 10 ปีข้างหน้า จำนวนประชากรในไทยที่อยู่ในช่วงวัยที่เป็นวัยแรงงานจะเริ่มลดจำนวนลง โดยสัดส่วนของประชากรวัยแรงงานต่อจำนวนประชากรทั้งหมดในปี 2573 จะลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 61.4 จากปัจจุบันที่ร้อยละ 67.6 นอกจากนี้ การชะลอตัวของการทดแทนของประชากรวัยเด็กรุ่นก่อนที่เติบโตขึ้นมาแทนที่กลุ่มที่พ้นวัยทำงานไปยังทำให้อายุเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานมีวัยที่สูงขึ้น ซึ่งปัจจัยนี้อาจส่งผลกระทบต่ออัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน (labour

participation rate) ของประเทศให้มีแนวโน้มลดลงได้เนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น การเกษียณก่อนอายุ ปัจจัยทางด้านสุขภาพ ฯลฯ ซึ่งทำให้กำลังแรงงานที่มี

อายุมากทำงานน้อยลงหรือเลิกทำงานไป จากข้อมูล World data Bank (The World Bank) ด้านการเสริมสร้างเศรษฐกิจเพื่อตอบสนองทั้งความต้องการภายในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากสังคมโลกในภาพรวมกำลังเข้าสู่ภาวะสูงวัยเช่นเดียวกัน การยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเป็นตัวขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจมีศักยภาพ ในการเพิ่มผลิตภาพและช่วยในการปรับโครงสร้างสังคมในการรองรับสังคมผู้สูงวัยในระยะยาวได้ สถานการณ์การออมของคนไทยพบว่า ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ณ ปี 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าจากจำนวนครัวเรือนไทยกว่า 22 ล้านครัวเรือน มีครัวเรือนที่มีการออมร้อยละ 72.2 เพิ่มขึ้นจากการสำรวจในปี 2560 ที่มีเพียงร้อยละ 71.6 สอดคล้องกับข้อมูลจากธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่ชี้ว่าคนไทยสามารถเข้าถึงบริการเงินฝากของสถาบันการเงินได้เป็นเทียบเท่ากับประเทศพัฒนาแล้วและสัดส่วนของครัวเรือนไทยที่มีบัญชีเงินฝากกับสถาบันการเงินเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ทั้งนี้ แม้สัดส่วนของครัวเรือนที่มีการเก็บออมเพิ่มขึ้น แต่หากพิจารณาสัดส่วนการออมต่อรายได้ของครัวเรือนไทยนั้นไม่ได้เพิ่มขึ้นตามโดยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 22 ในปี 2560 และปี 2562 ซึ่งอาจมีสาเหตุจากหลายปัจจัย เช่น ปัญหา ค่าครองชีพสูง หรืออาชีพที่ยังไม่มั่นคงพอที่จะวางแผนการออมและภาวะหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูงซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือน อัตราการเกิดและอัตราการเจริญพันธุ์ในไทยในปี 1960 คนไทยร้อยละ 20 มีเงินออมไม่เกิน 1 เดือน ร้อยละ 45 ไม่เกิน 3 เดือน และร้อยละ 34 มีเงินออมถึง 6 เดือน ดังนั้นหากต้องตกงานจากวิกฤติที่ไม่คาดฝัน เช่น การระบาดของไวรัสโควิด-19 เมื่อพิจารณาจากคนไทย 38 ล้านคนที่มีงานทำ จะมีอยู่ 8 ล้านคนที่มีความเสี่ยงสูง เพราะไม่สามารถประคองชีวิตได้เกิน 1 เดือน ในทางกลับกัน มีคนไทย 13 ล้านคน ที่มีเงินออมพอประคองชีวิตตนเองและครอบครัวได้นานถึง 6 เดือนหรือมากกว่า ทั้งนี้ หลังการระบาดของไวรัสโควิด-19 เชื่อว่าผู้คน จะลดการใช้จ่ายลงและหันมาออมเงินกันมากขึ้น ถึงกระนั้นรูปแบบของการออมคงเป็นการฝากธนาคารเป็นหลัก ส่วนการลงทุนในหุ้นกองทุนและอสังหาริมทรัพย์ น่าจะมีไม่มากนักจนกว่าสถานการณ์จะกลับสู่ภาวะปกติ อีกทั้งธนาคารก็ไม่ได้ลดดอกเบี้ยเงินฝากรายย่อย มีเพียงการลดดอกเบี้ยในกรณีสถานประกอบการเท่านั้น (นริศ สถาผลเดชา, 2563)

ผลการสำรวจประชากรไทยจำนวน 67.6 ล้านคน ในปี 2560 มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 11.3 ล้านคน โดยแหล่งรายได้หลักของผู้สูงอายุส่วนใหญ่มาจากบุตร รองลงมา คือ จากการทำงาน และจากเบี้ยยังชีพจากทางราชการเป็นเงินก้อนใหญ่ที่มนุษย์เงินเดือนจะได้รับเมื่อเกษียณ ซึ่งแต่ละคนจะได้รับไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ฐานเงินเดือน อัตราเงินสะสม อัตราเงินสมทบ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และผลตอบแทนที่ได้รับ รวมถึงหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ เป็นต้นสำหรับข้าราชการบำนาญ จะมีสิทธิได้รับเงินอีกก้อนหนึ่งที่เรียกว่า “บำเหน็จ

ดำรงชีพ” อีก 15 เท่าของบำนาญรายเดือน แม้ว่าจะเกษียณอายุแล้ว ยังสามารถมี “รายได้ประจำ” ได้เหมือนเดิม เพียงแต่รูปแบบอาจจะเปลี่ยนไปบ้างเท่านั้นเอง เพราะส่วนใหญ่จะเป็นรายได้ที่ไม่ต้องออกแรงทำงาน ทั้งในรูปแบบของสวัสดิการ และผลตอบแทนจากการออมและการลงทุน การเก็บออมสำหรับเอาไว้ใช้ในอนาคต ออมไว้สำหรับการเดินทางท่องเที่ยว หรือภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย ทำให้ต้องสำรองไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน การออมเงินเป็นสิ่งที่ดีเพิ่มความมั่นคงในชีวิต ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและอิสระ สามารถใช้เงินออมต่อยอดหารายได้เพิ่ม และไม่เป็นภาระของลูกหลาน วันพฤหัสบดีที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2564 สรรสาระกับเทศกิจ วิธีออมเงิน ใช้ชีวิตแบบพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ ในหลวง รัชกาลที่ 9 ต้นแบบของการ ออมเงิน การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นับว่าเป็นต้นแบบที่ดีที่สุดสำหรับเราชาวไทย วิธีออมเงินที่ประยุกต์มาจากการออมเงินของพระองค์ เริ่มจากทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ใช้เท่าที่มี อย่าสร้างหนี้ มีเป้าหมายในการออม และวางแผนการใช้เงินอย่างชาญฉลาด (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2556)

สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์งอกเงยและได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สามารถกู้ยืมเงินได้เมื่อเกิดความจำเป็นตาม หลักการช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นแหล่งเงินฝากและเงินกู้ของสมาชิก ทำให้สมาชิกรู้จักเก็บออมเงิน และไม่ ต้องไปกู้เงินนอกระบบ ทำให้สถาบันครอบครัวมีความมั่นคงขึ้น สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีสมาชิกทั้งหมดมีสมาชิกทั้งหมด 1,336 คน วางแผนการรองรับเงินออมวัยเกษียณด้วยโครงการเกษียณสุข-เกษียณมั่นคงให้กับสมาชิก ได้ดำเนินโครงการเมื่อปี พ.ศ.2560 เพื่อให้วัยเกษียณได้เงินก้อนไว้ใช้ในการดำรงชีวิตจากส่วนนี้ ปัจจุบันการออมในโครงการเกษียณสุข-เกษียณมั่นคงมีผู้เข้าร่วมโครงการฯจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 8.83 ซึ่งถือว่ามีจำนวนน้อย ยังมีผู้ขอออกจากโครงการฯเพื่อต้องการใช้เงินก้อนนี้ก่อนถึงเวลาที่จะได้รับเงินคืนพร้อมดอกเบี้ย และมีจำนวนน้อยที่มาสมัครโครงการเพิ่ม หลังก้าวสู่วัยเกษียณของสมาชิกมีบางส่วนมีเงินออม มีบางส่วนยังคงใช้หนี้กับสหกรณ์ต่อเนื่องตามสัญญากู้แต่ละประเภท ในปี 2565 มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มผู้เกษียณจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 17.07 และมีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มผู้เกษียณที่ปลอดจากการเป็นหนี้และมียอดเงินฝากเข้าบัญชีอย่างต่อเนื่องกับสหกรณ์ออมทรัพย์ แห่งหนึ่งในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

จากข้อมูลที่ได้กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเงินของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อส่งเสริมการออมนำมาวางแผนสู่การออมก่อนวัยเกษียณของสมาชิกสหกรณ์ นำสมาชิกสู่การกินดีอยู่ดีเพื่อมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักอุดมการณ์สหกรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาคของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์

3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์

4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาคต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเงินของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยนำมาใช้ในการทำวิจัย รายละเอียดดังนี้

1.1 พฤติกรรมการออม คือ รูปแบบการออม

1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาค ได้แก่ รายได้ของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน และภาระหนี้สิน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดกาฬสินธุ์

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ สมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตร ตารางของทาโร่ยามาเน่ ตารางนี้ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่มีขนาดเล็กได้ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป จากตารางจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 400 คน

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาการศึกษาเดือนพฤศจิกายน – เดือนธันวาคม 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาค หมายถึง พฤติกรรมในทางเศรษฐกิจของครอบครัวของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ ในจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ส่งผลต่อ การออม ซึ่งประกอบด้วย

1.1 รายได้ของครัวเรือน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการประกอบอาชีพในรูปของตัวเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ ในจังหวัดกาฬสินธุ์

1.2 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการผ่อนบ้าน ผ่อนรถยนต์ ของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์

1.3 ภาระหนี้สิน หมายถึง เงินที่ผู้หนึ่งซึ่งติดค้างอยู่โดยจะต้องใช้ให้แก่อีกผู้หนึ่งของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ ในจังหวัดกาฬสินธุ์

2. การออม คือ การเสียสละการบริโภคในปัจจุบันเพื่อไว้บริโภคในอนาคตของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ ในจังหวัดกาฬสินธุ์

3. พฤติกรรมการออม หมายถึง การกระทำหรือลักษณะที่แสดงออกในรูปแบบการออมของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ ในจังหวัดกาฬสินธุ์

3.1 การออมเงินโดยถือเป็นเงินสด หมายถึง เงินเหรียญ ธนบัตร เช็คที่ยังมิได้นำฝาก

3.2 การออมเงินโดยฝากธนาคาร หมายถึง เงินฝากธนาคารทุกประเภท บัตรเงินฝากที่ออกโดยธนาคาร ดังนั้นในปัจจุบันจึงถือเอาบัญชีเงินฝากออมทรัพย์แสดงรวมไว้ในบัญชีเงินฝากธนาคาร ถือเป็นการออมที่มั่นคงมาก

3.3 การออมเงินโดยฝากสหกรณ์ หมายถึง เป็นการฝากเงินเหมือนกับฝากธนาคาร แต่ความมั่นคงไม่เท่าธนาคาร

3.4 การออมเงินโดยซื้อสลากออมสินพิเศษ หมายถึง เป็นรูปแบบหนึ่งของการออมเงินโดยผู้ฝากจะได้รับดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนด พร้อมมีสิทธิ์ลุ้นรางวัลทุกเดือน ครบกำหนดได้เงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ย

3.5 การออมเงินโดยซื้อขายพันธบัตรรัฐบาล หมายถึง หน่วยการลงทุนทางการเงินในกลุ่มตราสารหนี้ โดยผู้ซื้อพันธบัตรจะมีฐานะเป็นเจ้าหนี้ และผู้ออกตราสารจะมีฐานะเป็นลูกหนี้

3.6 การออมเงินโดยซื้อกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หมายถึง กองทุนซึ่งลูกจ้างและนายจ้างร่วมกันจัดตั้งขึ้น ประกอบด้วยเงินที่ลูกจ้างจ่ายสะสมและเงินที่ฝ่ายนายจ้างจ่ายสมทบ ซึ่งเป็นการออมเงินไว้เพื่อเป็นหลักประกันลูกจ้าง

3.7 การออมเงินโดยการทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ หมายถึง เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัย เมื่อมีชีวิตอยู่ครบกำหนดสัญญา หรือจ่ายเงินเอาประกันภัย ให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตลงภายในระยะเวลาประกันภัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์

2. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการออมให้ของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตมากขึ้น

3. เพื่อใช้ในการคาดการณ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์

4. เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย นำไปใช้ประโยชน์และตระหนักถึงการวางแผนทางการเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

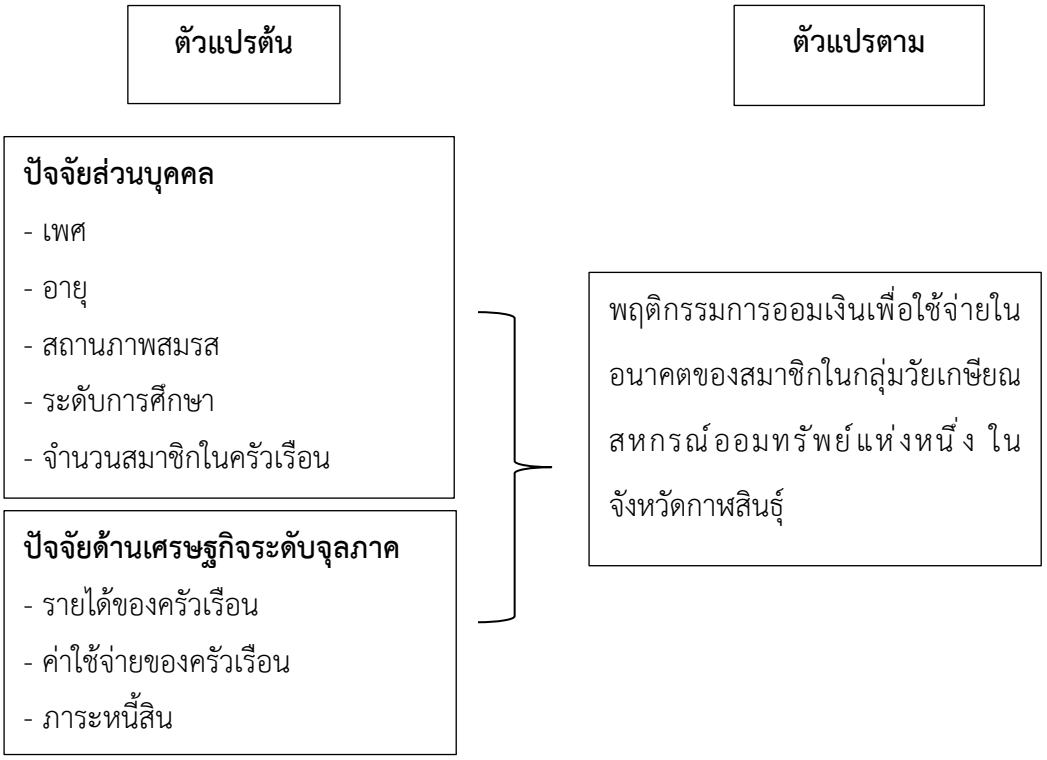

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม
2. แนวคิดและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเกษียณอายุ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมตัว
5. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ สมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตร ตารางของทาโร่ยามาเน่ ตารางนี้ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่มีขนาดเล็กได้ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป จากตารางจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาค ประกอบด้วย รายได้ของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือน และภาระหนี้สินของครัวเรือน

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการออม ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 4 การหาอิทธิพลโดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ

3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัย จากหนังสือ วารสาร และบทความที่เกี่ยวข้องกับการออม และนำมาใช้ในการทำแบบสอบถาม

3.2 ร่างแบบสอบถามให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาถึงความถูกต้องเนื้อหาและภาษาที่ใช้

3.3 นำแบบสอบถามที่ร่างขึ้นส่งให้แก่ผู้คุณวุฒิพิจารณา เพื่อพิจารณาในด้านความถูกต้อง (Validity) ของแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาในด้านความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม

3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อมั่นไปเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 400 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ในส่วนของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) โดยเป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการสรุปลักษณะของประชากร จากผลการศึกษาข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็นในการอนุมานลักษณะประชากร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างแต่อ้างอิงหรืออนุมานไปถึงประชากร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ การประมาณค่าพารามิเตอร์ (Parametric Estimation) และการทดสอบสมมติฐาน (Testing Hypothesis)

3. การแปลผลคะแนนแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ไลเคิร์ท (Likert's rating scale)

จากแบบสอบถามที่ได้จัดร่างมานำเสนอ เพื่อผ่านความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดสอบ(Pretest) กับกลุ่มประชากรเป้าหมายที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด แล้วนำผลการ Pretest มาวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.898 การติดตามและควบคุมคุณภาพงานวิจัย

การคัดเลือกพนักงานเก็บข้อมูล เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความรู้ในการวิจัย พนักงานที่ได้รับคัดเลือกจะศึกษาโครงการวิจัยเพื่อความเข้าใจในคุณค่า และความสำคัญของการวิจัยผ่านการอบรมกลยุทธ์ เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล การตีความของคำถาม เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงและได้รับการทดสอบเก็บข้อมูลก่อนออกภาคสนาม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในในการวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนอายุ 60 ปีขึ้นไป ในจังหวัดกาฬสินธุ์ 400 ตัวอย่าง เมื่อรวบรวมแบบสอบถามตามความต้องการแล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ทำการลงรหัส แล้วนำข้อมูลมาบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณสถิติค่า ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ รวบรวมและนำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยาย และนำมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสรุปเป็นคำตอบของการวิจัยที่ถูกต้องสมบูรณ์ต่อไป

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิจัยเชิงปริมาณ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Frequencies Statistics และ Descriptives Statistics) การหาอิทธิพลโดยใช้ถดถอยพหุคูณ มีตัวแปรต้น 2 ตัว ตัวแปรตาม 1 ตัว ใช้ Multiple Regression

สรุปผล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกในกลุ่มวัยเกษียณ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาคของสมาชิกในกลุ่มวัยเกษียณ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของสมาชิกในกลุ่มวัยเกษียณ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ และ 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาคต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกในกลุ่มวัยเกษียณ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยด้านเพศผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 82.60 เป็นผู้หญิง และรองลงมาเป็นผู้ชาย คิดเป็นร้อยละ 17.40, ปัจจัยด้านอายุพบว่าส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วง 60 - 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.00 รองลงมาคือ อายุ 66 – 70 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.10 อายุ 71 – 75 ปี และมากกว่า 75 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.90, ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 51.40 รองลงมา คือหย่าร้างหรือหม้าย คิดเป็นร้อยละ 32.60 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 15.30 และสมรสแต่แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 0.70, ปัจจัยด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 46.50 รองลงมาคือ อนุปริญญา หรือ ปวส. สูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 25.50 ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 17.40 และสูงกว่าปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 7.60 และปัจจัยด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนพบว่าส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 และรองลงมาคือ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 32.60 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7-8 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 ตามลำดับ

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาค ประกอบด้วย รายได้ของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือน และภาระหนี้สินของครัวเรือน การวิเคราะห์รายได้ของครัวเรือนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ของครัวเรือน 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมาคือ รายได้ของครัวเรือนน้อยกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.10 รายได้ของครัวเรือน 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.90 รายได้ของครัวเรือน 30,001-40,000 บาท และมากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อย

ละ 13.20 และรายได้ของครัวเรือน 40,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.60, รายจ่ายของครัวเรือนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ รายจ่ายของครัวเรือน น้อยกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.10 รองลงมาคือ รายจ่ายของครัวเรือน 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.30 รายจ่ายของครัวเรือน 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.90 รายจ่ายของครัวเรือน30,001-40,000 บาท และรายจ่ายของครัวเรือน มากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.40, และภาระหนี้สินของครัวเรือนผู้ตอบแบบสอบถามมีภาระหนี้สินของครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.90 และไม่มีภาระหนี้สินของครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.10 และผู้ตอบแบบสอบถามมีภาระหนี้สินของครัวเรือนส่วนใหญ่ 100,001-1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.90 รองลงมาคือ ภาระหนี้สินของครัวเรือนน้อยกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.30 และภาระหนี้สินของครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.90 ตามลำดับ

3. พฤติกรรมการออม ของของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ

การวิเคราะห์พฤติกรรมการออม ของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการออม มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\overline{X}$=2.56,S.D.=1.13) อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 51.17 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การออมเป็นเงินสดมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$=3.19,S.D.=1.19) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการออมเงินโดยฝากสหกรณ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$=3.10,S.D.=1.49) อยู่ในระดับปานกลาง , การออมเงินโดยฝากธนาคาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$=3.10,S.D.=1.25) อยู่ในระดับปานกลาง, การออมเงินโดยซื้อสลากออมสินพิเศษ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$=2.24,S.D.=1.04) อยู่ในระดับน้อย, การออมเงินโดยการทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$=2.13,S.D.=0.93) อยู่ในระดับน้อย, การออมโดยซื้อขายพันธบัตรรัฐบาล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$=2.10,S.D.=1.01) อยู่ในระดับน้อย, และการออมโดยการซื้อกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$=2.06,S.D.=1.00) อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

4. การหาอิทธิพลโดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการมีระดับความสัมพันธ์อยู่ที่ 0.666 (R = 0.666) และปัจจัยมีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ อยู่ที่ระดับร้อยละ 44.40 (R Square=0.444) และ การทดสอบความสัมพันธ์ด้านตัวแปรด้วยสถิติ Durbin-Watson ได้ค่า 1.763 (ค่าปกติอยู่ระหว่าง 1.5-2.5) แปลผลได้ว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์ด้านตัวแปร และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยสถิติ ANOVA พบว่าปัจจัยมีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการอย่างน้อย 1 ปัจจัย (P-value=0.000)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยการวิเคราะห์แบบตัวแปรพหุ (multivariate analysis) โดยการนำตัวแปรที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวแปรเดี่ยวมาวิเคราะห์ตัวแปรพหุโดยใช้สถิติ Multiple logistic regression พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านระดับการศึกษา (ORadj=44.80; 95%CI= 0.251-0.646; p-value = 0.000), ปัจจัยด้านภาระหนี้ของครัวเรือน (ORadj = 39.50; 95%CI=0.537-0.252; p – value = 0.000) และปัจจัยด้านรายจ่ายของครัวเรือน (ORadj = 22.00; 95%CI= -0.372-0.069; p – value = 0.006) ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยอายุ (ORadj=7.00; 95%CI= -0.082-0.221; p-value = 0.366), ปัจจัยเพศ (ORadj=41.13; 95%CI= 0.057-0.769; p-value = 0.023), ปัจจัยสถานภาพ (ORadj= 2.70; 95%CI= -0.155-0.100; p-value = 0.670), ปัจจัยสมาชิกในครัวเรือน (ORadj=16.30; 95%CI= -0.130-0.456; p-value = 0.273) และปัจจัยรายได้ของครัวเรือน(ORadj= 9.50; 95%CI= -0.013-0.203; p-value = 0.083)

การอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านระดับการศึกษา, ปัจจัยด้านภาระหนี้ของครัวเรือน และปัจจัยด้านรายจ่ายของครัวเรือน ผู้วิจัยขอสรุปและแนะนำการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

5.2.1 ปัจจัยด้านระดับการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ (ORadj=44.80; 95%CI= 0.251-0.646; p-value = 0.000) สอดคล้องกับการศึกษาของพิทักษ์ ศรีสุขใส (2560), Kowhakul (2016) และสุพัตรา สมวงศ์ และ บังอร สวัสดิ์สุข (2559) ซึ่งพบว่าการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการออมจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกการออมได้ดีกว่าคนที่ไม่มีความเข้าใจ และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยที่เกษียณอายุราชการแล้ว บางรายจะมีปัญหาเรื่องการรับรู้ที่เสื่อมลงจะมีผลกับการตัดสินได้เช่นกัน

5.2.2 ปัจจัยด้านภาระหนี้ของครัวเรือน มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ (ORadj = 39.50; 95%CI=0.537-0.252; p – value = 0.000) สอดคล้องกับการศึกษาของมงคลชัย จำรูญ (2560) และการศึกษาของศาตธัช เลขะวณิช (2562) จากการสำรวจภาระหนี้สินในประเทศไทย พ.ศ. 2560 มีมูลค่าหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนของครัวเรือนเกษตรที่เป็นหนี้ จำนวน 239,034 บาท/ครัวเรือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562) จะเห็นได้ว่าสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการเป็นหนี้อยู่ที่ร้อยละ 72.90 จำนวนภาระหนี้

เฉลี่ยของครัวเรือนอยู่ที่ 100,001-1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.90 ซึ่งจากภาระหนี้สินส่งผลทำให้การออมลดลง ซึ่งในกลุ่มสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการมีอัตราการออมโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 51.17(ค่าเฉลี่ย 2.56, SD=1.13)

5.2.3 ปัจจัยด้านรายจ่ายของครัวเรือนมีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ (ORadj = 22.00; 95%CI= -0.372-0.069; p – value = 0.006) สอดคล้องกับการศึกษาของเดือนรุ่ง ช่วยเรือง (2555), กฤตภาส เลิศสงคราม (2555) และศาตธัช เลขะวณิช (2562) รายจ่ายครัวเรือนเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อความสามารถในการกู้ยืมเงินในปริมาณที่เพิ่มขึ้น และความจำเป็นที่ครัวเรือนจะกู้เงินเพิ่มส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น มีภาระที่ต้องดูแล สมาชิกในครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. สหกรณ์ออมทรัพย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการให้ความรู้การบริการจัดการ และการวางแผนจัดการเงิน โดยการให้ความรู้เรื่องการออม และสิทธิประโยชน์ที่ได้จากการออม ให้กับสมาชิกสหกรณ์ ทั้งนี้จากผลการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยด้านการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจต่อการออมเงินของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการสหกรณ์ออมทรัพย์

2. สหกรณ์ออมทรัพย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระตุ้นให้สมาชิกเห็นประโยชน์ในการออม ให้ความรู้ ผลประโยชน์จากการออม วางแผนบริหารจัดการด้านการเงิน เพื่อลดการใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น ทั้งนี้จากผล การศึกษาที่พบว่า ปัจจัยด้านภาระหนี้สิน และปัจจัยด้านรายจ่ายมีผลต่อการออมของสมาชิกในกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการสหกรณ์ออมทรัพย์ ในด้านหากรายได้ในอนาคตเพิ่มขึ้นจะใช้จ่าย ในปัจจุบันเพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้ ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนกวรรณ ศิลปกรรมพิเศษ. (2527). **ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้เกษียณอายุราชการใน เขตอำเภอเมองและอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธปริญญา มหาบัณฑติ สาขาสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2524). **ผลกระทบจากสังคมสู่การศึกษาพยาบาล.**วารสารการพยาบาล. พิมพค์รั้งที่ 13:1-2 มกราคม-มีนาคม.

กฤตภาส เลิศสงคราม. (2555). **พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์.** สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรการพัฒนามนุษย์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์. (2561). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการ ออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

จาคินี เรืองธรรมศักดิ์. (2551). **พฤติกรรมการบริโภคและการออมไว้ใช้ยามฉุกเฉินของครัวเรือนไทยภายใต้ความไม่ แน่นอนของรายได้.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ซานียะ ช่างวัฒนกุล. (2559). **ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน จังหวัดสตูล.**

ชารวี บุตรบำรุง. (2555). **รายได้และรูปแบบการออมเพื่อการเตรียมพร้อมส่ ูวัยสูงอายุ ประชาชนอายุระหว่าง 30 – 40 ปี ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ณิชากร ชัยศิริ. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เดือนรุ่ง ช่วยเรือง. (2555). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ธิดารัตน์ อดิชาตนันท์ และแพรวพรรณ มังคลา (2554) **ศึกษาเรื่องการวางแผนการเงิน เพื่อเตรียมการเกษยีณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปะศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปกร

นิภาพันธ์ พูนเสถียรทรัพย์. (2564). **รวยทะลุเป้า (2nd ed.).** บริษัท ออลเดย์ ช็อปปิ้ง จำกัด.

นริศ สถาผลเดชา. (2563). **วิกฤติโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อกำไรของธนาคาร พาณิชย์ไทย.** กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นจาก https://www.bangkokbiznews.com/ news/detail/892797

เนษพร นาคสีเหลือง. (2557). **ปัจจัยที่มีผลต่อการออมเพื่อเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงาน ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่.** การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราช มงคลธัญบุรี.

บุญรุ่ง จันทร์นาค. (2560). **การออม.** เข้าถึงได้จาก : https://www.sites.google.com/site/boonrung02/home/hnwy-thi-3-kar-xxm

พิทักษ์ ศรีสุกใส. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในกองทุนแห่งชาติของผู้ประกอบอาชีพอิสระใน อำเภอ เมืองกระบี่.** วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช.

มงคลชัย จำรูญ. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมเงินในกองทุนการออมแห่งชาติ.** หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มรกต ฉายทองคำ. (2557). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเงินของกลุ่มคนวัยทำงานในเขต กรุงเทพมหานคร.** (รายงานค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ และธนภรณ์ เนื่องพลี. (2561). **พฤติกรรม และปัจจัยที่มีผลต่อการออมของ ผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี.** วารสารอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศุภลักษณ์ จองเดิน. (2557). **ความหมายและความสำคัญของการออม.** สืบค้นจาก https://prezi.com/mifbodac5jkb/presentation. เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2564.

ศาตธัช เลขะวณิช. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมเงินใช้ในยามเกษียณอายุของ ข้าราชการ กรมสรรพากร (สำนักงานใหญ่).** ค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

สุพัตรา สมวงศ์ และบังอร สวัสดิ์สุข. (2559). **ศึกษาการออมเงินเพื่อวัยเกษียณของลูกค้าธนาคาร ทหารไทยจำกัด (มหาชน).** การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานี วิชาการ ครั้งที่ 1 “สร้างเสริมสหวิทยาการ ผสมผสานวัฒนธรรมไทย ก้าวอย่างมั่นใจเข้าสู่ AC”

สมประวิณ มันประเสริฐ. (2553). **การศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากรที่ มีต่อแบบแผนการบริโภคของครัวเรือนไทย.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สุรกุล เจนอบรม. (2534). **วิทยาการผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2534). **แนวทางในการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อมรรัตน์ วงศ์จันทร์. (2554) **พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการการออมของครูโรงเรียน โยธินบูรณะ.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาภรณ์รับไชย. (2560) **พฤติกรรม.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา:http://www.scimath.org/lesson-biology/item/7001-behavior-7001. สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2561.

ภาษาอังกฤษ

Delafrooz and Paim. (2011 : 61) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการ ออมของพนักงานในประเทศมาเลเซีย.